

УРОК №3

Тема: Уявлення про Землю у давнину

Уявлення про форму Землі єгиптян, вавилонян, індійців, греків, слов'ян. Зображення Землі на картах Ератосфена, Птолемея.

Сьогодні розмови про плоску Землю та трьох китів здаються нам смішними (**уявлення слов'ян**), а між тим багато часу минуло і багато відкриттів було зроблено, перш ніж науково довели кулястість Землі. Спробуємо подумки перенестися в давнину та подивимось, як різні народи уявляли собі влаштування Світу.

Давні **індійці** уявляли Землю як півсферу, що лежить на спинах трьох слонів, які стоять на черепасі.

Жителі **Вавилону** зображували Землю у вигляді гори, на західному схилі якої розташована Вавілонія.

Подорожі фінікійців: плавали водами Середземного моря; пропливли навколо Африки (609–595 рр. до н. е.); перетнули пустелю Сахара, заснували поселення на західному узбережжі Африки.

Досягнення стародавніх греків: заснували численні поселення на узбережжі та островах Середземного моря; досліджували гирло Ніла; пройшли на судах через Керченську протоку до Азовського моря та дісталися Кавказького узбережжя Чорного моря, де засновували поселення; заклали наукові основи розвитку географії та картографії.

- Геродот (480–425 рр. до н. е.) ввів поняття «історична географія».
- Аристотель (384–322 рр. до н. е.) обґрунтував кулястість Землі.
- Ератосфен (275–194 рр. до н. е.) – «батько географії» – фундатор наукової географії, першим використав термін «географія».
- Страбон (63/64–24 рр. до н. е.) – автор «Географії» в 17 книгах, подав детальний опис усіх земель, відомих на той час.

Карти Ератосфена і Птолемея

Нагальна потреба в карті змусила людину створити перші картографічні малюнки ще до винайдення писемності та появи колеса.

Ератосфен точно обчислив довжину великого кола Землі (близько 39 тис. км), склав карту світу, використовуючи географічну сітку, звів у єдину систему знання про Землю, накопичені до того часу.

Птолемей (90–160 рр. н. е.) систематизував усі відомі на той час географічні знання, обґрунтував геліоцентричну систему розвитку Всесвіту, створив знамениту працю «Посібник з географії», склав 26 карт окремих ділянок земної поверхні й одну зведену карту світу.

Перші географічні відомості про українські землі

Греки заснували понад 50 поселень у Північному Причорномор'ї (VIII ст. до н. е.); Геродот побував у Скіфії (південних землях України), вперше описав життя і побут скіфів, склав описи річок Дунаю, Дніпра, Дону, Південного Бугу. Описи території, на якій розміщена сучасна Україна, вели з давніх часів.

ЗАВДАННЯ:

1. Опрацювати відповідний текст підручника 3
2. Порівняйте карти світу Ератосфена та Птолемея, результати оформіть у вигляді таблиці.

Спільні риси	Відмінності
<i>Наприклад: наявність меридіанів і паралелей</i>	

3. Пройдіть тест:

1.) Першим обчислив довжину земного кола:

А Піфагор; **Б** Ератосфен; **В** Аристотель; **Г** Страбон.

2.) Кулястість Землі підтверджує:

А тінь, яку відкидає Земля під час затемнення Місяця; **Б** тінь, яку відкидають предмети в полудень; **В** наявність зірок на небосхилі; **Г** зміна дня та ночі.

3.) Давні мандрівники добре орієнтувалися на місцевості за допомогою:

А приладів; **Б** інтуїції; **В** зірок; **Г** компасу.

4.) Першими давніми мореплавцями, які обігнули Африку, були:

А фінікійці; **Б** візантійці; **В** єгиптяни; **Г** китайці.